cyan magenta yellow black

«Ο ΛΟΓΟΣ ΣΑΡΞ ΕΓΕΝΕΤΟ» ΗΓΟΥΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΡΚΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

«Πάντων οὖν σκιρτώντων, σκιρτῆσαι θέλω κἀγώ, χορεῦσαι βούλομαι, πανηγυρίσαι θέλω· χορεύω δέ οὐ κιθάραν πλήττων, οὐ θυρσόν κινῶν, οὐκ αὐλούς ἔχων, οὐ δᾷδας ἅπτων, ἀλλ' ἀντί μουσικῶν ὀργάνων τά τοῦ Χριστοῦ σπάργανα φέρων. Αὐτά γάρ μοι ἐλπίς, αὐτά μοι ζωή, αὐτά μοι σωτηρία, αὐτά μοι αὐλός, αὐτά μοι κιθάρα. Διό καί αὐτά ἔρχομαι φέρων, ἵνα τῇ αὐτῶν δυνάμει ἰσχύν λόγων λαβών μετ' ἀγγέλων εἴπω: *«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ»* μετά δέ ποιμένων: *«Καί ἐπί γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». «Σήμερον ὁ γεννηθείς ἀρρήτως ἐκ Πατρός ἐκ Παρθένου τίκτεται, ἀφράστως δι' ἐμέ»*[1].

Ἰδού καί πάλιν, ὅτι ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας καλεῖ ἅπαντα τά μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ νά προσκυνήσουν τό *«μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον»* Θεόν φανερωθέντα ἐν σαρκί καί τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφέντα. Κι ἐπειδή ὀφείλομεν δι' ἐννοιῶν θεοπρεπῶν καί λόγων πνευματικῶν κυρίως νά ἑορτάζωμεν τίς ἑορτές τοῦ Κυρίου μας, τά σωτηριώδη γεγονότα τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του, διά τοῦτο μέ ὁδηγούς μας τούς ἁγίους καί θεοφόρους Πατέρες καί ἁπλανεῖς διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας θά ἐπιχειρήσωμε μία προσέγγισι εἰς τοῦτο τό ἐκφεῦγον πᾶσαν λογικήν καί ἄρρητον γεγονός τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Διά ταύτης τῆς σαρκώσεως ἡνώθη ἀρρήτως καί ἀνερμηνεύτως ἡ θεότης καί ἡ ἀνθρωπότης εἰς ἕν πρόσωπον, αὐτό τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς τρισυποστάτου καί ὁμοουσίου Τριάδος, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Λέγει δέ ὁ θεῖος καί ἱερός Αὐγουστῖνος, ὅτι *«μεγαλειτέρα εἶναι ἡ ἕνωσις ἣν ἔλαβε ἡ ἀνθρωπότης μετά τῆς θεότητος, τῆς ἑνώσεως ἣν ἔχει ὁ Υἱός μετά τοῦ Πατρός· κατά τοῦτο δηλαδή, καθ' ὅ ἐκεῖ μέν ὁ Υἱός, εἰ καί κατά τήν οὐσίαν καί φύσιν ἡνωμένος ἐστί μετά τοῦ Πατρός, ὡς ὁμοφυής τούτῳ καί ὁμοούσιος· κατά τήν ὑπόστασιν ὅμως καί πρόσωπον, δέν ἑνοῦται μετά τοῦ Πατρός, ἀλλά διαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἑτεροϋπόστατος· ἐδῶ δέ εἰς τήν ἕνσαρκον οἰκονομίαν, τοῦτο ὅπερ δέν ἐκοινώνησεν εἰς τόν Πατέρα, τό ἐκοινώνησεν εἰς τήν ἀνθρωπότητα· διότι αὐτός ἄν καί εἶναι διῃρημένος κατά τήν φύσιν τῆς θεότητος ἀπό τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπότητος κατά τήν ὑπόστασιν ὅμως καί πρόσωπον, εἶναι ἡνωμένος μετ' αὐτῆς, ὡς ἐν τῇ αὐτοῦ ὑποστάσει τήν ἀνθρωπότητα ὑποστήσας καί γεγονώς μία ὑπόστασις σύνθετος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύσεων θεότητος τε καί ἀνθρωπότητος»*[2].

Τοῦτο ἅπαν εἶναι ἔργον τῆς σοφίας καί δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Πῶς ὁ Λόγος σαρκοῦται; Πῶς ὁ ἀναφής σπαργάνοις εἱλίσσεται; Πῶς ὁ ἐπί τῶν Χερουβείμ ἐπί φάτνης ἀλόγων ἀνακλίνεται; Πῶς ὁ ἄχρονος ἄρχεται; Πῶς ὑπό παρθένου μητρός γεννᾶται ἀπάτωρ καί τιθηνεῖται; *«Δειλός γάρ ὢν πρός τήν τῶν κρειτόνων ἔρευναν, πῶς ἤ ποῦ τρέψω τῶν λόγων τά πηδάλια οὐκ ἔχω. Τί γάρ εἴπω, ἤ τί λαλήσω; Τήν τεκοῦσαν ὁρῶ, τόν τεχθέντα βλέπω, τόν δέ τρόπον τῆς γεννήσεως οὐ συνορῶ· νικᾶται γάρ φύσις, νικᾶται καί φύσεως ὅρος, ὅπου Θεός βούλεται. Οὐ γάρ κατά φύσιν γέγονε τό πρᾶγμα, ἀλλ' ὑπέρ φύσιν τό θαῦμα· ἤργησε γάρ ἡ φύσις, καί ἐνήργησε τοῦ Δεσπότου τό βούλημα. Ὦ χάριτος ἀφράστου. Ὁ πρό αἰώνων Μονογενής, ὁ ἀναφής, καί ἁπλοῦς καί ἀσώματος, ὑπεισῆλθέ μου τό φθαρτόν καί ὁρατόν σῶμα. Διά τί; Ἵνα βλεπόμενος διδάξῃ, διδάξας δέ πρός τό μή βλεπόμενον χειραγωγήσῃ. Ἐπειδή γάρ οἱ ἄνθρωποι τόν ὀφθαλμόν τῆς ἀκοῆς πιστότερον ποιοῦσιν, ὅ δέ μή βλέπουσιν ἀμφιβάλλουσι, διά τοῦτο ἠνείχετο καί ὀφθαλμοῖς τήν ἑαυτοῦ θέαν διά τοῦ σώματος παρασχεῖν, ἵνα λύσῃ τήν ἀμφισβήτησιν»*[3].

Περί τούτου τοῦ ὑπέρ φύσιν καί λόγον γεγονότος κηρύττει ὁ θεολογικώτατος καί πρύτανης τῶν θεολόγων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ταῦτα τά λίαν ὑψηλά νοήματα: *«Ἐπειδή θεότητος ἐλπίδι ὁ ἐχθρός δελεάζει τόν ἄνθρωπον, σαρκός προβλήματι δελεάζεται καί δείκνυται ἅμα τό ἀγαθόν καί τό σοφόν, τό δίκαιον τε καί τό δυνατόν τοῦ Θεοῦ· τό μέν ἀγαθόν, ὅτι οὐ παρεῖδε τοῦ οἰκείου πλάσματος τήν ἀσθένειαν, ἀλλ' ἐσπλαγχνίσθη καί χεῖρα ὤρεξεν· τό δίκαιον, ὅτι ἀνθρώπου ἡττηθέντος οὐχ ἕτερον ποιεῖ νικῆσαι τόν τύραννον οὐδέ βίᾳ ἐξαρπάζει τοῦ θανάτου τόν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὅν πάλαι διά τῆς ἁμαρτίας καταδουλοῦται ὁ θάνατος, τοῦτον ὁ ἀγαθός καί δίκαιος νικητήν πάλιν πεποίηκεν καί τῷ ὁμοίῳ τόν ὅμοιον ἀνεσώσατο, ὅπερ ἄπορον ἦν· τό δέ σοφόν, ὅτι εὗρε τοῦ ἀπόρου λύσιν εὐπρεπεστάτην»*[4]. Ταῦτα κηρύττουν καί ὁ Νυσσαέων θεῖος Γρηγόριος[5] καί ὁ μέγιστος εἰς τό ὄνομα καί τό πνεῦμα Μάξιμος ὁ ὁμολογητής[6]. Χάριν τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως ἄς ἐξετάσωμεν ἀναλυτικῶς πῶς τά θεῖα ταῦτα προσόντα, ἅτινα ἐφανερώθησαν εἰς ἡμᾶς καί δι' ὧν ἐθαυμαστώθη ὁ Θεός διά τῆς περί ἡμᾶς φρικτῆς οἰκονομίας καί προνοίας.

1. Ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ

Τήν θείαν φιλανθρωπίαν καί ἀγαθότητα ἐμεῖς οἱ ἀναξίως ἐλεηθέντες δοῦλοι τοῦ Θεοῦ κηρύττομεν καί ὁμολογοῦμεν πάντοτε κυρίως ὅμως ὅταν ἔχωμεν πρό τῶν ὀφθαλμῶν μας τήν θείαν εὐεργεσίαν καί συμπάθειαν. Διό καί ἐκ καρδίας βοῶμεν ἀσιγήτως: *«Σύ γάρ, Θεός ὤν ἀπερίγραπτος ἄναρχος τε καί ἀνέκφραστος, ἦλθες ἐπί τῆς γῆς μορφήν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· οὐ γάρ ἔφερες, Δέσποτα, διά σπλάχνα ἐλέους σου, θεᾶσθαι ὑπό τοῦ διαβόλου τυραννούμενον τό γένος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἦρθες καί ἔσωσας ἡμᾶς. Ὁμολογοῦμεν τήν χάριν, κηρύττομεν τόν ἔλεον, οὐ κρύπτομεν τήν εὐεργεσίαν»*[7].

Ὁ θειότατος καί μυσταγωγικός Κύριλλος τῶν Ἱεροσολύμων λέγει περί τῆς θείας εὐσπλαγχνίας: *«Ἐπήκουσε τῆς δεήσεως τῶν προφητῶν, ὁ Κύριος, ὁ Πατήρ οὐχ ὑπερεῖδεν ἡμῶν τό γένος ἀπολλύμενον. Ἐξαπέστειλεν τόν Υἱόν Αὐτοῦ, τόν Κύριον οὐρανόθεν ἰατρόν»*[8].

Ὁ Ἴδιος ὁ Θεός μᾶς διαβεβαίωνε διά τοῦ στόματος τῶν ἁγίων Προφητῶν Του, ὅτι θά ἤρχετο ὁ καιρός κατά τόν ὁποῖον θά ἐξέχεε πλουσίως τούς οἰκτιρμούς Του καί τά ἐλέη Του ἐπί πᾶσαν σάρκα εἰσακούων τήν δέησιν τῶν ταπεινῶν δούλων Του. Μᾶς ἐπαρηγόρει καί μᾶς ἐστήριζε διά νά ἔχωμεν ἐμπιστοσύνην εἰς τήν συμπαθοῦσαν ὅλους μας ἀγαθότητα Του λέγων: *«Μή οὐκ ἰσχύει ἡ χείρ Κυρίου τοῦ σῶσαι; ἤ ἐβάρυνε τό οὖς αὐτοῦ τοῦ μή εἰσακοῦσαι;»*[9]. Καί πάλιν: *«Μή ἐπιλήσεται γυνή τοῦ παιδίου αὐτῆς τοῦ μή ἐλεῆσαι τά ἔγκονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δέ καί ταῦτα ἐπιλάθοιτο γυνή ἀλλ' ἐγώ οὐκ ἐπιλήσομαι σου, εἶπεν Κύριος»*[10]. Ὁ δέ προφήτης καί βασιλεύς Δαυΐδ ἀπευθυνόμενος καί ἐλέγχων τούς ἀσεβεῖς ἐπειδή κατεδυνάστευον καί ἀδικοῦσαν τούς πτωχούς καί ἀδυνάτους ἔλεγε: *«Σύνετε δή ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ· καί μωροί πότε φρονήσατε. Ὁ φυτεύσας τό οὖς οὐχί ἀκούει; ἤ ὁ πλάσας τόν ὀφθαλμόν οὐχί κατανοεῖ;»*[11].

Αὐτήν τήν σωτηρίαν καί λύτρωσιν ἦλθε νά φέρῃ εἰς τό γένος μας ὁ μόνος ἀγαθός καί ἐλεήμων καί φιλάνθρωπος Κύριος. Διά τοῦτο καί ὅταν ἐπῆγε εἰς τήν συναγωγήν τῆς Ναζαρέτ ὡς πιστός Ἰουδαῖος διά τήν μελέτην τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ *«ἀνέστη ἀναγνῶναι... καί εὗρε τόν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τούς συντετριμμένους τήν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καί τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτόν Κυρίου δεκτόν»*[12].

Τήν θείαν ἀγαθότητα ὑμνεῖ καί ὁ ποιητής τοῦ πεζοῦ κανόνος τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Μαϊουμᾶ: *«Ἰδών ὁ Κτίστης ὀλύμενον, τόν ἄνθρωπον χερσίν ὅν ἐποίησεν κλίνας οὐρανούς κατέρχεται· τοῦτον δέ ἐκ Παρθένου θείας ἀγνῆς ὅλον οὐσιοῦται, ἀληθείᾳ σαρκωθείς, ὅτι δεδόξασται»*[13].

Κι ὁ κήρυξ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ Πατρός εἰς τά ἔθνη θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος γράφει εἰς τήν Β΄ ἐπιστολήν του πρός Κορινθίους: *«Γινώσκετε γάρ τήν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε»*[14].

2. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ

Ὁ ἅγιος Πατήρ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγει, ὅτι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐφανερώθη διά τοῦ μυστηρίου τῆς θείας σαρκώσεως μέ δύο τρόπους. Ὁ πρῶτος εἶναι, ὅτι ἔκαμε τόν ἄνθρωπον νικητήν τοῦ διαβόλου, ὁ ὁποῖος πανουργίᾳ τόν εἶχε νικήσει καί ἐξουσιάσει. Καί ὁ δεύτερος εἶναι, ὅτι δέν ἐλευθέρωσε διά τῆς βίας τόν ἄνθρωπον ἀπό τόν θάνατον, ἀλλά διά τοῦ θανάτου τοῦ Μονογενοῦς καί ἀγαπητοῦ Του Υἱοῦ, τοῦ μόνου ἀναμαρτήτως ζήσαντος ἐπί τῆς γῆς, διό καί ἦτο *«ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος»*.

Τήν θείαν ταύτην καί θαυμαστήν καί πανυπέρβλητον θείαν δικαιοσύνην κηρύττομεν καί ὑμνολογοῦμεν εἰς τό θεολογικώτατον Δοξαστικόν τῶν ἑσπερίων τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ψάλλομεν ἐν κατανύξει καί θαυμασμῷ τό θεῖον καί ἄρρητον κάλλος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ: *«Δεῦτε ἅπαντα τά ἔθνη τό εὐλογημένον ξύλον προσκυνήσωμεν, δι' οὗ γέγονεν ἡ αἰώνιος δικαιοσύνη. Τόν γάρ προπάτορα Ἀδάμ ὁ ἀπατήσας ἐν ξύλῳ τῷ Σταυρῷ δελεάζεται καί πίπτει κατενεχθείς πτῶμα ἐξαίσιον ὁ τυραννίδι κρατήσας τοῦ βασιλείου πλάσματος. Αἵματι Θεοῦ ὁ ἰός τοῦ ὄφεως ἀποπλύνεται· καί κατάρα λέλυται καταδίκης δικαίας, ἀδίκῳ δίκῃ τοῦ δικαίου κατακριθέντος· ξύλῳ γάρ ἔδει τό ξύλον ἰάσασθαι καί πάθει τοῦ ἀπαθοῦς τά ἐν ξύλῳ λῦσαι πάθη τοῦ κατακρίτου. Ἀλλά δόξα, Χριστέ βασιλεῦ, τῇ περί ἡμᾶς σου φρικτῇ οἰκονομίᾳ, δι' ἧς ἔσωσας πάντας, ὡς ἀγαθός καί φιλάνθρωπος».*

---

1. Ἰωάννου Χρυσοστόμου: *«Λόγος Β΄ εἰς τό γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»* ΕΠΕ τ. 35 σελ. 466.

2. Παρά Νικοδήμου Ἁγιορείτου εἰς τό *«Συμβουλευτικόν Ἐγχειρίδιον»* Ἐκδόσεις «Ἅγιος Νικόδημος» Ἀθῆναι σελ. 178. **3.** Ἰωάννου Χρυσοστόμου ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 468, 470. **4.** Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ: *«Ἔκδοσις ἀκριβής τῆς ὀρθοδόξου πίστεως»* Ἐκδόσεις Πουρναρᾶ 1983 σελ. 210.

5. Γρηγορίου Νύσσης: *«Λόγος Κατηχητικός ὁ μέγας»* κεφ. 23· ΕΠΕ τ. 1 σελ. 468, 470, 472. **6.** Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ: *«Στ' ἑκατοντάς τῶν Θεολογικῶν»* ἐν κεφ. μ΄ καί μα΄. **7.** Εὐχή τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ. **8.** Κυρίλλου Ἱεροσολύμων: *«Κατηχήσεις»* Ἐκδόσεις «Ἑτοιμασία» Καρέας 1991 σελ. 219. **9.** Ἡσαΐου νθ΄ 1. **10.** Ἡσαΐου μθ΄ 15. **11.** Ψαλμός 93 (94) 8-9.

12. Λουκᾶ δ΄ 17-19 ἰδέ καί Ἡσαΐου ξα΄ 1. **13.** 6΄ τροπάριον τῆς α΄ ᾠδῆς τοῦ πεζοῦ κανόνος τῶν Χριστουγέννων. **14.** Β΄ Κορινθίους η΄ 8.

cyan magenta yellow black

Ταύτην τήν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ κηρύττει καί ὁ οὐρανοβάμων καί μύστης τῶν ἀπορρήτων θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι ὁ Χριστός *«ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπό Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καί ἁγιασμός καί ἀπολύτρωσις»*[15].

Διά δέ τήν ἀπελευθέρωσιν ἐκ τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου ψάλλομεν εἰς τόν κανόνα τοῦ ἁγίου καί Μεγάλου Σαββάτου: *«Διά θανάτου τό θνητόν, διά ταφῆς τό φθαρτόν μεταβάλλεις· ἀφθαρτίζεις γάρ θεοπρεπέστατα, ἀπαθανατίζων τό πρόσλημμα...»*[16]. Ἑρμηνεύων τό τροπάριον τοῦτο ὁ νηπτικώτατος Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης παρατηρεῖ τά ἑξῆς: *«Οἱ μέν ἰατροί μέ τά ἐναντία ἰατρικά ἰατρεύουσι τάς ἐναντίας ἀσθενείας· ξηραίνουσι τά ὑγρά πάθη, καί ὑγραίνουσι τά ξηρά, καί θερμαίνουσι μέν τά ψυχρά πάθη, ψυχραίνουσι δέ τά θερμά, ὁ δέ Χριστός ὁ πάνσοφος ἰατρός δέν ἰατρεύει οὕτως, ἀλλά ὅλον τό ἐναντίον μέ τά ὅμοια ἰατρικά ἰατρεύει τάς ὁμοίας ἀσθενείας· μέ τήν ἰδικήν του γάρ πτωχείαν ἰατρεύει τήν πτωχείαν τοῦ Ἀδάμ, μέ τήν ἰδικήν του ὕβριν ἰατρεύει τήν ἐκείνου ὕβριν· μέ τόν θάνατόν του θεραπεύει τόν τοῦ προπάτορος θάνατον καί μέ τήν ταφήν του ἰατρεύει τήν ἐκείνου φθοράν»*[17].

3. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ

Διά τῆς κατά σάρκα οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐφανερώθη ὄχι ἁπλῶς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ἡ «πολυποίκιλος» σοφία Του, ἀφοῦ κατά τόν ἅγιον Ἰωάννην τόν Δαμασκηνόν ὁ Κύριός μας κατώρθωσε ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἦτο ἀδύνατον εἰς τόν ἄνθρωπον, τήν σωτηρίαν καί ἀνάπλασιν τοῦ γένους μας καί ἐξύψωσίν του εἰς τήν κατάστασιν καί θέσιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ. Εἰς ἐμέ λέγει ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος ἀνετέθη ἡ ἀποστολή *«εὐαγγελίσασθαι τόν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ καί φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπό τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τά πάντα κτίσαντι διά Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καί ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διά τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ»*[18].

Ἐξηγοῦν οἱ ἅγιοι καί θεοφόροι Πατέρες μας, ὅτι ἡ σωτηρία μας ἐνεργήθηκε κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά ταιριάζῃ εἰς τόν Θεόν, ἀλλά νά εἶναι καί κατάλληλος γιά τήν ἰδική μας σωτηρία. Ἐγεννήθη ἐκ Παρθένου θεοπρεπῶς, ἀλλ' εἰς ἔρημον οἰκονομικῶς. Ἐγεννήθη τέλειος Θεός, ἀλλά ἐφάνη ταπεινός ἄνθρωπος.

15. Α΄ Κορινθίους α΄ 30. **16.** Β΄ Τροπάριον τῆς πέμπτης ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. **17.** Νικοδήμου Ἁγιορείτου: *«Ἑορτοδρόμιον»* Ἐκδόσεις Χαρ. Ι. Σπανοῦ ἀνατύπωσις τῆς ἐν Βενετίᾳ 1836 σελ. 393. **18.** Ἐφεσίους γ΄ 8-10.

4. Ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ

Τέλος διά τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐγνωρίσθη καί ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ.

Κηρύττει ὁ παμφαέστατος φωστήρ τῆς Καισαρείας μέγας Βασίλειος περί τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ἐν σχέσει πρός τήν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ: *«Μεγίστην ἀπόδειξιν δυνάμεως ἔχει τό δυνηθῆναι Θεόν ἐν ἀνθρώπου φύσει γενέσθαι· οὐ γάρ τοσοῦτον οὐρανοῦ καί γῆς σύστασις καί θαλάσσης καί ἀέρος καί τῶν μεγίστων στοιχείων ἡ γένεσις, καί εἴ τι ὑπερκόσμιον νοεῖται, καί εἴ τι καταχθόνιον, τήν δύναμιν παρίστησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου ὅσον ἡ περί τήν ἐνανθρώπησιν οἰκονομία καί ἡ πρός τό ταπεινόν καί ἀσθενές τῆς ἀνθρωπότητος συγκατάβασις»*[19]. Μάλιστα δέ ἡ συγκατάβασις αὐτή τοῦ Θεοῦ Λόγου δέν προξένησεν εἰς αὐτόν καμμίαν ὕφεσιν ἤ ἐλάττωσιν, ἀλλά μάλιστα προσθήκην δόξης καί ὕψους μείζονος. Γράφει περί τούτου ὁ Θεσσαλονικέων Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: *«Αὐτός ὁ ἐκ Θεοῦ Θεός Λόγος κενώσας ἑαυτόν ἀπορρήτως καί καταβάς ἄνωθεν εἰς τήν ἀνθρωπίνην ἐσχατιάν καί ταύτην ἑαυτῷ συνδήσας ἀλύτως καί ταπεινωθείς καί πτωχεύσας τό καθ' ἡμᾶς, τά κάτω πεποίηκεν ἄνω· μᾶλλον δέ πρός ἕν συνήγαγεν ἄμφω, τῇ θεότητι μίξας τήν ἀνθρωπότητα, καί οὕτω πρός τά ἄνω φέρουσαν ὁδόν ἅπασιν ὑπέδειξεν τήν ταπείνωσιν, ἑαυτόν εἰς παράδειγμα προθείς ἀνθρώποις τε καί ἀγγέλοις ἁγίοις σήμερον»*[20].

Ὁ δέ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἀδελφός, θεῖος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, προσθέτει καί τήν αἰτίαν διά τήν ὁποίαν ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία ὑπερβαίνει τήν δημιουργίαν ὅλων τῶν κτισμάτων· ἐπειδή ἐκείνη μέν κατά φύσιν ἐστίν, αὕτη δέ ὑπέρ φύσιν· οὕτω γάρ ἐπί λέξεως λέγει: *«Τό μέν γάρ μέγα τι καί ὑψηλόν ἐξεργασθῆναι παρά τῆς θείας δυνάμεως κατά φύσιν πῶς ἐστιν καί ἀκόλουθον, καί οὐκ ἄν τινα ξενισμόν ἐπάγοι τῇ ἀκοῇ..., ἡ δέ πρός τό ταπεινόν κάθοδος, περιουσία τις ἐστί τῆς δυνάμεως, οὐδέν ἐν τοῖς παρά φύσιν κωλυομένης· ὡς γάρ ἴδιον ἐστίν τῆς τοῦ πυρός οὐσίας ἡ ἐπί τά ἄνω φορά, καί οὐκ ἄν τις θαύματος ἄξιον ἐπί τῆς φλογός ἡγοῖτο τό φυσικῶς ἐνεργούμενον· εἰ δέ ῥέουσαν ἐπί τό κάτω καθ' ὁμοιότητα τῶν ἐμβριθῶν σωμάτων ἴδοι τήν φλόγαν, τό τοιοῦτον ἐν θαύματι ποιεῖται, πῶς τό πῦρ διαμένει, πῦρ ὄν καί ἐν τῷ τρόπῳ τῆς κινήσεως ἐκβαίνει τήν φύσιν ἐπί τό κάτω φερόμενον· οὕτω καί τήν θείαν τε καί ὑπερέχουσαν δύναμιν, οὐκ οὐρανῶν μεγέθη καί φωστήρων αὐγαί καί ἡ τοῦ παντός διακόσμησις καί ἡ διηνεκής τῶν ὄντων οἰκονομία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἐπί τό ἀσθενές τῆς φύσεως ἡμῶν συγκατάβασις δείκνυσι· πῶς τό ὑψηλόν ἐν τῷ ταπεινῷ καθορᾶται καί οὐ καταβαίνει τό ὕψος; Πῶς θεότης ἀνθρωπίνῃ συμπλακεῖσα φύσει καί τοῦτο γίνεται καί ἐκεῖνο ἐστίν;»*[21].

Σημειώνει καί ὁ θειότατος ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἑρμηνεύων τήν θείαν συγκατάβασιν: *«Ἐπειδή ὁ Θεός εἶναι φύσει ἀνώτατος καί ὕψιστος πάντων καί δέν ἔχει νά ἀναβῇ εἰς ἀνώτερον ὕψος καί δόξαν μεγαλειτέραν, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἠδύνατο νά δοξασθῇ καί νά ὑψωθῇ, εἰ μή ἀπό τῶν κάτω, ἤτοι ἀπό τό νά συγκαταβῇ καί νά συνταπεινωθῇ μετά τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων· δόξα γάρ τοῦ ὑψηλοῦ ἡ πρός τά ταπεινά συγκατάβασις· διά νά δείξῃ καί εἰς αὐτά, ἅτινα ἀπό τοῦ πόθου τοῦ ὕψους τῆς δόξης ἐφθάρησαν, ὁδόν ἀρίστης ὑψώσεως καί δόξης ἀληθοῦς τήν ταπείνωσιν. Ὅθεν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου, τά βρεφικά του σπάργανα, ἡ ἐν φάτνῃ ἀνάκλησίς του, ὁ ταπεινότατος νιπτήρ τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν του, ὁ ἄτιμος θάνατος τοῦ σταυροῦ του, ἡ ἐν τάφῳ κατάθεσις του, ἡ εἰς ᾅδου κάθοδος καί ἁπλῶς ὅλα τά ταπεινά ἔργα καί πάθη, ἅπερ ἐνήργησεν καί ὑπέμεινεν ἐπί γῆς εἶναι τόσον ἔνδοξα καί τόσον ὑψηλά, ὅσον δέν εἶναι ὑψηλός καί ἔνδοξος ὁ οὐρανός καί αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπερκόσμιοι δυνάμεις»*[22].

Τήν θείαν ταύτην παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου κηρύττει ὁ μεγαλοφωνότατος τῶν προφητῶν Ἡσαΐας διά τῆς προφητείας του περί τοῦ ὑπερφυοῦς Παιδίου, οὗτινος τό ὄνομα καλεῖται *«Θεός ἰσχυρός»*[23]. Οἱ δέ κήρυκες τῆς σαρκώσεώς Του καί αὐτόπται τοῦ Λόγου κηρύττουν ἐν ἑνί στόματι, ὅτι *«οὐκ ἀδυνατήσει παρά Θεοῦ πᾶν ῥῆμα»*[24].

Καί κλείομεν τήν παροῦσαν ἀναφοράν εἰς τήν θείαν μεγαλειότητα καί δύναμιν μέ ὅσα λίαν ἐγκωμιαστικά γράφει ὁ χρυσορρόας ποταμός τῆς θεολογίας ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: *«Σήμερον Βηθλεέμ τόν οὐρανόν ἐμιμήσατο ἀντί μέν ἀστέρων ἀγγέλους ὑμνοῦντας δεξαμένη, ἀντί δέ ἡλίου τόν τῆς δικαιοσύνης ἀπεριγράπτως χωρήσασα. Καί μή ζήτει πῶς· ὅπου γάρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις. Ἠβουλήθη γάρ, ἠδυνήθη, κατῆλθεν, ἔσωσεν· σύνδρομα τά πάντα τῷ Θεῷ... Τό οὖν κατά φύσιν ζητείσθω, τό δέ ὑπέρ φύσιν σιγῇ τιμάσθω, οὐχ ὡς φευκτόν, ἀλλ' ὡς ἀπόρρητον, καί σιωπῇς τιμᾶσθαι ἄξιον»*[25].

Ἐμεῖς δέ οἱ ἐλεηθέντες καί σωτηρίας τυχόντες ἐν ἐλέει τόν Θεόν θεραπεύσομεν καί διά ἐναρέτου ζωῆς καί πολιτείας πρέπει νά Τόν δοξάζωμεν ἄδοντες καί λέγοντες καί τό: *«Ἡμεῖς δέ οἱ φωτισθέντες βοῶμεν· Δόξα τῷ φανέντι Θεῷ καί ἐπί γῆς ὀφθέντι καί φωτίσαντι τόν κόσμον»*[26].

19. Βασιλείου τοῦ Μεγάλου: *«Ἑρμηνεία εἰς τόν μδ΄ Ψαλμόν καί ἐν κεφ. Ν΄ περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»* ΕΠΕ τ. 5 σελ. 272. **20.** Γρηγορίου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ: *«Ὁμιλία ΝΗ΄ εις τήν κατά σάρκα σωτήριον γέννησιν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»*. ΕΠΕ τ. 11 σελ. 462. **21.** Γρηγορίου Νύσσης: *«Λόγος Κατηχητικός ὁ μέγας»* κεφ. 24 ΕΠΕ τ. 1 σελ. 472, 474.

22. Νικοδήμου Ἁγιορείτου ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 179 εἰς τήν σημείωσιν. **23.** Ἡσαΐου θ΄ 6. **24.** Λουκᾶ α΄ 37 καί τά παράλληλα Ματθ. ιθ΄ 26· Μάρ. ι΄ 27, ιη΄ 27 καί Ρωμ. δ΄ 21. **25.** Ἰωάννου Χρυσοστόμου ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 461, 468. **26.** *«Καί νῦν...»* τῶν Αἴνων τῶν Θεοφανείων.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε., ΤΗΛ: 210 92 14 820, www.eptalofos.com.gr

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

«Ο ΛΟΓΟΣ ΣΑΡΞ ΕΓΕΝΕΤΟ»

ΗΓΟΥΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΡΚΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ